

ХАҢАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ҮӨРЭХ ҮЛЭҢИТТЭРИН СҮБЭ МУНҢАХТАРЫТТАН

Кэлинни сылларга оҥо доруобуй- атын тупсарыга болсомто уурул- ларынан, оскуолаларга физкульту- ра урога нэдиэлэ 4 чаас ытыл- лара киллэрлибитин сорох оску- олалар тутуспаттарын кириитикэ- лээтэ, маны көнөрөллөрүгэр эттэ. Сорох спортивнай инвентардары булууга төрөппүттэри көмө- лөһүннэрэргэ сүбэлээтэ.

Сылан орто оскуолатын нуучча тылыгар учуутала П. А. Матвеева учуутал уонна төрөппүт биригэ үлэ- лэһиннэрин, хас бириднн үөрэнэ- эччигэ харыстабыллаахтык сый- ыаннаһы болпуруостарыгар тох- тоото.

Соловьев орто оскуолатын ди- ректора Н.И. Федоров кириллэр ос- куолаларыгар 200 тыһ. солк. тахса суумалаах капиталнай өрөмүөн ытыллыбытын кэпсээтэ. Оскуола сылаас, үөрэтэр, үөрэнэр усулу- буйа баар буолуута үөрэх хаачыс- тыбатыгар үчүгэй өттүнэн дьайыах- таабын бэлиттээн туран, инникитин үчүгэй түмүктэри ситиһэр иһин үлэ- лиригэ эрэннэрдэ.

Хатылы нэһилиэгин баһылыга У. Н. Атласова үөрэх-инити үлэһит- тэрин өттүлэригэр кэлинни кэмэ нэһилиэнньэттэн, общественнос- тэн тэйиччи туруу көстүүлэрэ тах- сыталырын эттэ. Ол курдук, об- щественнай ноборуускаттан акка- астаны, бэйэ тустаах үлэһиттэн атынга кыһаммак буолуу баарын ыйда. Урукку өттүгэр учууталлар пропаганда, зона активисттарын быһыыларынан нэһилиэнньэ үгүс өрүттээх үлэни ытар эбит буол- лахтарына, билигин кири салалар нэһилиэгэр биригэ учуутал ити- ник үлэлэргэ сыстыбатын кириити- кэлээтэ. Улуустарбытыгар үлэлиир социальнай-педагогическай киин- нэргэ социальнай педагогтары үлэ- лэтэргэ эти кириллэрдэ. Олорор, үлэлиир усулуобуйаны онгостууга үөрэх-инити тэрилтэлэрин үлэһит- тэргэ, бастатан туран бэйэлэргэ кыһаллыахтаахтарын бэлиттээтэ.

Саха Республикатын Үөрэбин министрствотын үлэһитэ С. С. За- харова тирээн турар сороктарга туһайан тыл эттэ.

Сүбэ мунҥах кыттылаахтара б секцияга араарыллан занятиеларга сырыттылар. Наһараада- лааһын, эдэр учууталлары чэст- тээһин ытылына.

А. СЛЕПЦОВ.

ригэр, учууталлар айымнылаах үлэ- лэрин көбүлээһин, методическай таһымнарын үрдэтии, оболор соци- альной көмүскэллээх буолуула- рын, доруобуйаларын харыс- тааһын, дьобурдарын сайыннарыи, үөрэх тэрилтэлэрин материалнай базаларын бөбөгөтүү, интэр- үөрэтэр үлэбэ общественность, дьиз кэргэн көмөтүн, оруолун үрдэтии олоххо киллэриллэллэр. Улуус уһуйааннара, оскуолалара экспериментальнай үлэһэн дьарыктаналлар — ол иһигэр 2 фе- деральнай, 12 республиканскай, 21 улуус таһымнаах. Хайыскалаах уонна диригэтэн үөрэтии көдүүстээхтик ытыллар. Хайыс- халаах үөрэтиигэ 642 оҥо 16 араас профилынан, диригэтэн үөрэтиигэ 521 үөрэнээччи хабыллынылар.

Үөрэххэ кирири бырыһыана сылын аайы тупсарыллар. Ааспыт үөрэх дьылын 423 выпускник бүтэрбиттэн 216 оҥо үрдүк үөрэххэ (51 бырыһыан), 99 оҥо орто анал үөрэххэ (23,4 бырыһыан) киридилэр. Дьобурдаах оболору кытары үлэ кэлин сылларга биллэ- тууста. Быһылгы сылга оскуола- ны 3 үөрэнээччи кыһыл көмүс, 9 үөрэнээччи үрүн көмүс медалла- рынан бүтэрдилэр.

Оҥо дьобура сайдарыгар кыаһы үөскэтэр сыалтан улуус үрдүнэн 175 куруһуоктар уонна секциялар 3710 оҥону, ол эбэтэр үөрэнээччилэр 74,2 бырыһыаннарын хабаан араас хайыскаан үлэһиттэр. 11 оскуола музейдар, 9 оскуолага телестудиялар тэрилиннилэр.

Улууска үөрэхтээһин проце- дыгар сана информационнай технологиялары киллэрэр сыалла- ах үлэ ытыллар. Бири информ- ационнай эйгэни төрүттүүр, олоххо киллэрэр сыалтан оскуолалар, уһуйааннар компьютердарын си- тимниир бырайыак оноруулан көмүскэнэ, Үөрэх министерство- тынан сервер бэрилиннэ. Учуутал- лары, уһуйаан интэриһилэрин компьютерга үлэлииргэ үөрэтии былааннаахтык барар.

2000 с. лицензия биэрини түмүгүнэн оскуолалар, уһуйааннар базалара ирдэбилгэ сүннүнэн, эппиэттириллэр. Ол эрээри үгүс объ- ектар олус эргэрдилэр. Оскуола- ларбыт санитарнай-педагогичес- кай нуормага 36 бырыһыан эрэ эппиэттириллэр. Барыта 42 нас тутуу- лар 100 бырыһыан изноһу барды- лар. Үөрэх, итин тэрилтэлэрин миэбэллэр санитарнай-педагогич- ескай нуормага 42 бырыһыан эрэ эппиэттириллэр. Физика, химия, би- ология кабинеттара сөптөөх, ирдэ- ниллэр оборудованиеларынан ха- аччылыылара мөлүөх.

Кэлинни сылларга төрөппүттэр, нэһиликтэр салалталара, попечи- тельскэй сэбиэттэр үөрэх-инити тэ- рилтэлэрин материалнай базала- рын бөбөгөтүүгэ улахан көмө-ти- рэх буолаллар. "2000 сылга—2000 үтүө дьыаланы!" республиканскай хамсааһын иһинэн сага оскуола- лар, уһуйааннар корпустара, спор- тивнай саалалар, чэбдигирдэр ки- ни, тустуу саалалара, олорор уоп- сый дьизлэр тутулуунулар, салгыи тутуула тураллар. Дакылаатчыт итиннэ сэргэ ааспыт сылга үөрэтии- инити үлэтигэр таһаарыллыбыт изабэстэргэ тохтоото, бу үөрэх дьылыгар сороктары туруорда.

Дакылааттары дьүүлэһингэ бастаһынан тыл эппит Арымлаах орто оскуолатын директора Д. М. Лобанова бэйэтин этиитин икки болпуруоска туһайда. Бастаһы- нан, оскуолалар, ордух кырыи сиргэ олоросоччулар, сүрүн пред- меттэргэ кадрдарынан хааччылы- ылара мөлүөһүн эттэ. Оттон үчүгэй, билиилээх кадр тийбэтэ, биллэн турар, үөрэх хаачыстыбатыгар ок- сор. Маныаха кадрларын хаач- чыйыи, олохсутуу болпуруостары- гар үөрэх управлениета улуус са- лалатыныын сүбэлэһэн хайыска- лаах үлэни ыталларыгар бабатын тизэртэ. Иккиһинэн, лицензияны ылалларыгар оскуола директорда- ра бары тус-туһунан бэйэлэргэ

сүүрэллэрэ-көтөллөрө сыһатын этэн туран, бу болпуруоска БТИ-ни кытары үлэһинни биригэ кэлиннигэ быһаарарга туруоруста.

Болтоно орто оскуолатын за- вуһа Л. Н. Захарова оскуола мате- риальнай базата эргэриитин, каби- нетнай системанан үөрэтиигэ со- рох предметтэргэ оборудованиелар, көрдөрөн үөрэтэр мате- рийааллар, прибордар, о. д. а. тийбэттэрин, учебниктар, методиче- ская литература аһыахтарын, эргэрииттэрин аһына. Салгыи ки- ни экспериментикс үөрэтэр учуу- талларга 15 бырыһыан хамаста- рыгар эбии көрүлүөхтээгэ бэрил- либэтэ сыһатын этэн көнөрөгө туруоруста.

Кытаанах орто оскуолатын за- вуһа Н. Ф. Смирников улууска үөрэх систематыгар инникити өтө көрөн үлэһинни баара үтүө түмүктэрдэрин бэлиттээтэ. Оҥо- лору дьобурдарынан үөрэтиигэ атын сирдэртэн кэлэн үөрэнэр оболорго усулуобуйаны тэрийиигэ интернат наадатынан, кириллэр оскуола- ларыгар астарары туруоруста. Оску- ола миэбэллэрэ эргэрииттэринэн, саһардыи наадатын аһына. Үөрэх үлэһиттэрин хамнастарын үрдэтии- ни сэргэ моральнай өйөөһүнү кэ- миһэр онорору, улуус кииниттэн ыраах олорор оскуолаларга анаан "Кырыи тыа сириг оскуолата" диэн аналлаах программаны ыһынарга эти кириллэрдэ. Сага кирибит хай- ыска быһыытынан попечительство сөптөөбүн этэн туран күүскэ үлэ- лэһэргэ ыһырда. Салгыи кири Са- ха Республикатын Президентэ М. Е. Николаев үөрэһини болпу- руоһугар үлэтин үрдүктүк сыналал- ан, киинни үһүс болдьоххо туру- орунарын өйөөбүн диэбитин мусту- буттар ыты таһынан көрүстүлэр.

Улуустаабы үөрэх управление- тын үлэһитэ Н. П. Федоров даһыла- акка үөрэх үлэһиттэрин проф- союһун комитетын үлэти, учуутал- лары коммунальнай өнөлөрүнэн хааччыи болпуруостара киллэ- рилилбэтэхтэрин сыһанан аахта.

ЖЕЛАНИЯ ЧЕЛОВЕКА О ДОМЕ ИСПОЛНЯЮТСЯ ЧЕРЕЗ УЧАСТИЕ В ПРОГРАММЕ ИПОТЕКИ

О чем мечтает каждый человек, вне зависимости от того, живет ли он в городе или селе? В первую очередь, о дружной семье, хорошей работе, и, конечно же, о своем собственном доме. Комфортный дом, уютная квартира — непреходящие ценности каждого человека. В декабре прошлого года принято Постановление Правительства нашей республики за №644 "Об утверждении Программы "Ипотечное жилищное кредитование в Республике Саха (Якутия)", в соответствии с которым создано ОАО "Саха ипотечное агентство". Основная цель агентства — создание методических условий для развития и внедрения ипотечного жилищного кредитования в Республике Саха (Якутия). Иными словами, миссия ипотечного агентства — осуществить мечту, желание каждого человека в реальности.

В соответствии со стратегическими целями и задачами агентства, уполномоченного агента Правительства Республики Саха (Якутия), Программа ипотеки должна стать инструментом улучшения жилищных условий не только жителей г. Якутска, но и всех граждан нашей республики. Ипотечный кредит — это долгосрочная ссуда с обязательством ее возврата в обозначенный договором срок, с выплатой процентов по кредиту и обеспечением выплаты данного обязательства залогом недвижимости. В нашей республике уже не обойтись без задействования ипотечного кредитования и эффективного жилищного инвестирования. Ипотечного кредитования должно стать основой для организа-

ции масштабной жилищно-инвестиционной программы улучшения жилищных условий жителей нашего северного края.

На текущий год строка "Ипотека" в Инвестиционном бюджете республики утверждена в размере 22 миллионов 213 тысяч рублей, что должно стать стартовым капиталом для реализации республиканской Программы ипотеки. Участник Программы приобретает квартиру по следующей схеме: сначала он вносит 20% от стоимости приобретаемого жилья в виде денежного взноса, затем предлагает свою прежнюю ("старую"), обязательно приватизированную квартиру, в качестве 50-процентной оплаты, а для оплаты оставшихся 30% предоставляется кредит сроком от года до пяти лет. В зависимости от индивидуальных возможностей 20-процентную часть клиент вносит либо сразу, либо накапливает на своем счете в агентстве в течение определенного периода времени.

Для жителей улусов нашей республики данная схема работает аналогичным образом. В городах республики предполагается строить жилье повышенной комфортности, а в селах и поселках дома индивидуальной планировки. К примеру, житель улусного центра решает улучшить свои жилищные условия и построить дом по Программе ипотеки. Агентство предлагает проекты домов индивидуальной планировки, рассчитывает себестоимость нового жилья и осуществляет координацию строительства. Клиент вносит 20

% денежными средствами, сдает свое жилье администрации улуса в качестве 50-процентной оплаты, и на оставшиеся 30% получает ипотечный кредит до пяти лет.

Опыт многих стран, других российских регионов по выходу из глубокого экономического кризиса представляет живой интерес для нашей республики. И нередко инструментом экономического развития являлись реформы в области жилищного инвестирования. Внедрение Программы ипотеки в улусах позволит населению улучшить жилищные условия, развить инфраструктуру, создать в улусах эффективную систему жилищного инвестирования с мощными финансовыми потоками, использовать эффективные финансовые технологии в области жилищного кредитования и инвестирования.

Республиканская Программа ипотеки — инструмент привлечения и закрепления перспективных, квалифицированных кадров в улусах. Многие молодые люди мечтают о своем собственном доме, хозяйстве, однако не едут в улусы по той простой причине, что им не предоставляется жилье. Реализация Программы ипотеки при поддержке администраций улусов позволит решить не только жилищную проблему, но и проблему оттока кадров.

В основе работы ОАО "Саха ипотечное агентство" — индивидуальный подход каждому желающему улучшить свои жилищные условия. Специалисты агентства верят, что желания о собственном доме, об уютной квартире исполнимы через участие в республиканской Программе ипотеки.

М.М. МЯРИКЯНОВ,
генеральный директор открытого акционерного общества "Саха ипотечное агентство".

САХА УУС-УРАН литературатын Аал - Луук маһын биир модун салаата, Саха сириг народнай суруйааччыта, РСФСР уонна Саха сириг искусстволарын үтүөлээх деятелэ, СР Т.А. Ойуунускай уонна А.Е. Кулаковскай ааттаан Государтвеннай бириэмийэлэрин лауреаттара, Социалистическай Үлэ Геройа, Россия Суруйааччыларын союзун Үрдүкү сэбиэтин чилиэнэ, СР Духовноска академиятын академига, СР бочуоттаах гражданина Д. К. СИВЦЕВ - СУОРУН ОМОЛЛООН 95 сааһын бэлиэтээһинигэ балабан ыйын 18 күнүгэр төрөөбүт улууһугар - Таатта ытык сиригэр Чурапчы улууһун делегациятын улуус дьаһалтатын баһылыгыгын солбуйааччы И.И. Яковлев илдэ сырытта. Делегация састаабыгар "Знание" общество улуустаагы тэрилтэтин сэбиэдистсийэ М.А. Терасимова, педагогическай үлэ ветерана, хоргу көһөрүллүү кыттыылаагы, "Аба дойдуга үтүөлэрин иһин" орден медалын кавалера Г.К. Макаров, культура управлениетин начальнига М.Г. Сибиряков, улуус эраас хайысхалаах музейдарын үлэһиттэрэ Р.Р. Абрамов, Д.П. Чечебутов, В.Д. Пинигина, Г.Г. Турантаев бааллар.

Сарсыарда 11 чаас буолууга Чөркөөхө Таатта үрэх биир талыс хоһуутугар вертолет кэлэн дьаһал гына олорор түбэр. Зертолеттан СР Правительствотын Председателэ В.М. Власов, кини солбуйааччыта Е.С. Васильева уонна арыаллыыр дьоннор тахсаллар.

Чөркөөхтөөгү мемориальной музей тэлгэһитигэр үбүлүөйгэ аһааһыт күннэри аһааһыт сирэ-туома ытыллар. Танара дьэтиг күнүгэр эһэ тириитэ олбоххо Суорун Омоллоон олобун аргыһынын Н.С. Шелевалынын күн-дьыл төһө да тымны буоллар биир дойдулаахтарын истин, сылаас тыннарарын индиринэллэр.

Экспозиция хочотуттан көтөбүллэн кэлбит Нам улууһун баһылыга А. Дьяконов улуу Суорун Омоллоону 95 сааһынан эбэрдэлээн, саха норуотун чулуу уолаттара П.А. Ойуунускай, М.К. Аммосов тулхадыйбат дойдоруулар силис-мутуктардан икки улуустар күн бүгүнүгэр диэри сирдэйдэр, чэчирээн кэлбиттэрин бэлиэтээн туран, инникитин ону өссө чингэтэн иһэргэ ыгырда. П.А. Ойуунускай кыһа, филологическай наука кандидата С.П. Ойунос-

кая Д.К. Сивцев абата тэрийбит Тыл уонна литература научнай-чинчийэр институтугар Тыл уонна сурук секторын сэбиэдистсийэнэн аһааһыттан күн бүгүнүгэр диэри саха норуотун культуратын, литературатын, фольклорун диригиник билэрин саха норуота олорон кэлбит олобун историятын кэрэһэлиир республикага тэрийбит үс аһааһыт халлаан аһааһыт музейдара туоһулуулларыгар

цеви - Суорун Омоллоону, кэргэнэ Надежда Семеновнаны Правительстве Председателэ В.М. Власов, Москвадан кэлбит нуучча уонна бэйэбит суруйааччыларбыт аһааһыттан кириилэрин уруйдаан-айхаллаан көрсөллөр. Бастаһынан тылы В.М. Власова биэрэллэр. Василий Михайлович Таатта саха литературатын төрүттэспит судуу суруйааччылары, ученайдары, салайааччылары биэрбит биир өг

ааһан биэрэрин кытта сүлүхтэригэр туран дохсунуук ытыс таһынан эбэрдэлээтилэр. "Ытык киһибиитигэр, Суорун Омоллоонго үрүй буоллун!" диэн Д.К. Сивцев - Суорун Омоллоон 95 сааһыгар аһааһыт дьоро кэрэһэни улуус баһылыга Д. Николаев салайан ытта. Сүрүн даһылааты Саха сириг Суруйааччыларын союзун бырабылыанньатын председателин солбуйааччы Н.Е. Винокуров - Урсун оҥордо. Кини фольклорист, поэт, прозаик, драматург, очеркист, публицист быһытынан Суорун Омоллоону бары өттүнэн индир-тонон сирдэттэ. Ити кэнниттэн үбүлээри Правительство Председателин солбуйааччы Е.С. Васильева эбэрдэлиир.

Тыл эппиттэр ортолоругар Суорун Омоллоон кыһынан аһааһыт, казах суруйааччыта Турсунай Оразбаева эппит тыллара элбэх киһи дууһатын ортотунан кирдэ. Кини ытык Таатта буоругар бэйэс тегүлүн кэлэн турарын санатта уонна Алма-Атага олорор саха кыһа Л. Петрова "Мин аһам" диэн хоһоонугар бэртээхэй мелодияны айан нууччалыы, сахалыы ыллаан иһитиннэрбитин саала иһийэн олорон баран, бүтэрин кытта биирдэ туллэх гынан эбэрдэлээбитэ, дьэ, дьикти этэ. Биһиги делегациябыт састаабыттан Г.К. Макаров Чурапчы боростуой дьонуттан иһий эбэрдэни тиздэн Суорун Омоллоону М. Горькай "Буурбаһытыгар" хоһоон хоһоонунан эппитин олус диэн сөбүлээтилэр.

Ыраахтан-чугастан кэлбит музей үлэһиттэрэ бу өттүнэн биир идэлээхтэрин ытык-мааны күнүнэн эбэрдэлээтилэр, бэйэлэрин бэлэхтэрин туттардылар. Улуус баһылыга Д. Николаев Дмитрий Кононовичка улуус, нэһиликтэр уонна тэрилтэлэр ааттарыттан сылгы үөрүн кытта Хадааһыга тутуллубут икки этээстээх сайылык дьэни иһийэнэ 40 гектар оттонор хоһуһаны бэлэхтээбиттэрин иһитиннэрдэ.

Харда тылыгар Суорун Омоллоон саха норуота омук быһытынан биллиитигэр нуучча прогеосиеннай дьон сүгкэн быһаарылаах суолтаахтарын аһааһыт, музейдары тэрийиһигэ 23 снл үлэлээһинигэр күөс-көмө буолбуттарга уонна бар дьонугар диригиник махтанна.

Г. ПОПОВ.

ЫТЫК ТААТТА СИРИГЭР

тоһоһолоон тохтоото. Биллиилээх поэт, тылбаасчыт С.Т. Руфов Суорун Омоллоон 20-с сылларга кылгас гынан баран аһааһыт кутун-сүрүн долгутар, киһини олох туһунан диригин санааба киллэрэр "Өлүөнэ", "Аанчык", "Охоһоон", "Сордох суһа" диэн курдук кэпсээннэринэн саха литературатыгар бастыг суруйуулар тирэх буолбутун бэлиэтээтэ.

Таатта үрэх үрдүнэн музыка аһааһыт дор-бонноро кутуллалларын кытта аһааһыт сибэккилэрин курдук олоһор быһаһыттан киһини үгкүүлээн тэийбитинэн бараллар. Эһэлэрэ, Дмитрий Кононович, оҥо саас кини индиргэр кэлэн үгкүүлээн эрэрбиттэн олус аһааһыт-дуоһуһут көрүнгэтэх, мэхтиэтигэр хамсаһытларын хатылаһах курдук.

Суорун Омоллоон салалтатынан, улуус общественноһын көмөтүнэн аһааһыт халлаан аһааһыт тэриллибит бу политическай сыылка музейын устун экскурсия буолла. Ионов Балабанын таһыгар Чөркөөхтөөгү народнай театр артистара "Күкүр Уус" драматтан быһа тардан көрдөрдүлэр, моһол ураһа таһыгар дьаһал кыттылаахтара түмсэн оһуокай түһүлгэтин төрүттээтилэр, ырыа ылбаһыттын ыллаатылар.

Салгыы дьаһалларбыт күнүс 3 чаастан Ытык Күөл салиэннэтигэр Суорун Омоллоон бэйэтэ оҥорторбут Хадааһыт литературнай-художественнай музейыгар ытытылына. Олоһо-хо балабанын таһыгар Ыраахтан-чугастан ыалдыттар, олохтоохтор төбүрүөннээн туран, бүтэй аһааһыт диэри тэлгэтиллибит оту сэлэһи кэккэлээбит олоһору ортолорунан, Д.К. Сив-

кырыстаах улууһунан биллэрин, ол суолу солосоччулартан биирдэстэринэн Суорун Омоллоон буоларын, үүнэр көлүөнэни иһийгэ, норуоттар дойдорууларыгар киллэрбит улахан кылаатын бэлиэтээн туран, киниэхэ Правительство Эбэрдэ суругун дохсун ытын таһыт ортолоругар туттарда. Саха сириг суруйааччыларын ааттарыттан биһиги биир дойдулаахпыт, П.А. Ойуунускай аһааһыт бириэмийэ лауреата С. Тумат улуу убайын саха норуотун историятын ситимнээчи быһытынан кэрэһэлээтэ, барба махтал тылларын туһаайда. Тылы Россия Суруйааччыларын союзун бырабылыанньатын председатели Ганичев Валерий Николаевич ылар. Суорун Омоллоон төрөөбүт норуотун литература-тын, искусствотын, культуратын сайдыыларыгар диригин хорутуулаахтык үлэһи сылдьарын аһааһыттан туран бэлиэтээтэ. Ити кэнниттэн "Суорун Омоллоон - литература, искусство Күкүр Ууһа" диэн суруйааччы айымныларыттан тангылыбыт музыкальнай дьуһуһуну олохтоохтор кыһаа-хото тутан көрдөрдүлэр. Салгыы Хадааһытаагы музейы көрүү, Суорун Омоллоон кинигэлэрин быһастаһа, суруйааччылары кытта бырааба дьэһэ көрсүһүүлэр буоллулар.

Үс этээстээх таас оһуола 200-тэн таһа киһи киһирэктөөх саалатыгар кэрэһэ дьон лыык курдук мустубут. Бары истин иһийэн утаһынан ситимнээн биир дойдулаахтарын, улуу убайдарын уруйдуу-айхаллы мустубуттар.

Диктор Россия Президиенэ В.В. Путин Суорун Омоллоону эбэрдэлээбит телеграмматын

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күн-күбэй ийэбитин, эбэбитин, чугас киһибиитин Ксения Семеновна ИГНАТЬЕВНА 60 сааскынан үөрэн-көтөн тураммыт эбэрдэлиибит!

Кырдьар-мөлүүр диэн санаабыгар, дьаһа-дьаһаһа ыларбааһыт, хоһоон-хоһоонуну ырааһыт түмүһүн. Олоһун дьолунан тоһоһотун.

Хадартан, Дьакуускайтан, Булуһтан, Сунтаартан Игнатьевтар, Ефремовтар, Кириллиннар, Филипповтар, Колосовтар, Омуковтар, Алексеевтар, Мазаньниковтар, Даниловтар, Спиридоновтар.

Күндү киһибиитин, санаһыттын Ксения Семеновна ИГНАТЬЕВНА 60 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүнүн иһийтиг, истинник эбэрдэлиибит!

Эйиэхэ кытаанах дойдубуһу, дьолу-соргуну, олоһу, ситимнэрин ортолоругар үһүн үлэлээн үөрэ-көтө сылдьаргар баарбыт.

Елисеевтар, Неустроевтар.

УЛУУС ОСКУОЛАЛАРЫН ИККИ АРДЫЛАРЫГАР КҮҮҮҢҮ КРОССКА УОННА "САНА ОЛОХ" ХАҢЫАТ БИРИИҢГЭР ЭСТАФЕТАҒА КҮРЭХТЭНИИ БАЛАҢЫАННАТА

Балабан ыйын 27 - 28 күннэригэр Чурапчы салиэннэтигэр ытыллар.

ПРОГРАММАТА
Балабан ыйын 26 күнэ

А.К. Софронов аһааһыт спортзалга күнүс 4 ч. судейскай коллегия, мандатнай комиссия мунньахтара.

Кыттааһыттан ирдэһиллэр докумуоннар: оһуола директара, врач илии баттаһынааһыт, бэртээтэх именной сайааһыт, кыттааһыт төрөөбүтүн туһунан сибидиэтэлиститэ.

Балабан ыйын 27 күнэ

Сарсыарда 11 чаастан Дойдоруу Аһааһыт кросс: 1985-1986 с.т. кыыс - 1500 м - 2 зачет уол - 300 м - 2 зачет 1987-1988 с.т. кыыс - 1000 м - 2 зачет уол - 1500 м - 2 зачет 1989-1990 с.т. кыыс - 500 м - 2 зачет уол - 1000 м - 2 зачет 1991-1992 с.т. кыыс - 400 м - 2 зачет уол - 500 м - 2 зачет 1984 с.т. оһуолага үөрэнэр буоллаһыт кытара көгүлүнэр.

Балабан ыйын 28 күнэ

Сарсыарда 9 чаастан физкультура учууталларын мунньага ("2001-2002 сс. үөрэх дьылыгар физкультурнай-спорттивнай үлэ былааннара").

"Саһа олох" хаһаат бириингэр эстафета:
(11 чаастан Дойдоруу Аһааһыт)

Уолаттар

1 этап - 1985-1986 с.т. - 500 м
2 этап - 1987-1988 с.т. - 400 м
3 этап - 1989-1990 с.т. - 300 м
4 этап - 1991-1992 с.т. - 200 м
5 этап - 1985-1986 с.т. - 1000 м
6 этап - 1987-1988 с.т. - 400 м
7 этап - 1989-1990 с.т. - 300 м
8 этап - 1991-1992 с.т. - 200 м

Кыргыттар

1 этап - 1985-1986 с.т. - 500 м
2 этап - 1987-1988 с.т. - 400 м
3 этап - 1989-1990 с.т. - 300 м
4 этап - 1991-1992 с.т. - 200 м
5 этап - 1985-1986 с.т. - 800 м
6 этап - 1987-1988 с.т. - 300 м
7 этап - 1989-1990 с.т. - 200 м
8 этап - 1991-1992 с.т. - 100 м

Улуустаагы үөрэх управлениета. "Саһа олох" хаһаат редакцията.

БИЛЛЭРИИ

Балабан ыйын 28 күнүгэр күнүс 2 чаастан Чурапчы салиэннэтигэр П.Е. Барахсанов аһааһыт кини стадионна "Күһүҥкү киһи күлбүтүнэн" диэн АТЫЫ-ЭРГИЭН ДЬААРБАНКАТА ытыллар.

Биридиклээн дьон, баһыт хаһааһыттыбаларын, тыа хаһааһыттыбаларын кооперативтарын, Чурапчытаагы, Маарыкчааннаагы потребобществолары бэйэбит оһорон таһаарыт бородууксуйаларытын аһаан аһааһыт актыбынайдык кыттарытыгар ынырабыт.

Улуус олохтоохторо, дьаарбанага сылдьан кыһыт туоруур аһааһыттыт хаһааһыт!

Улуустаагы тыа хаһааһыттыбаларын управлениета.

АТЫЫЛЫБЫТ

1994 сыллаах, сүүрэ сылдьар ГАЗ-3307 автомашинаны. Эбэрт атаһаһаһыт, Ойууһуһа 24-412 телефонна ытыттаран билэргитигэр.

УЛУУС УЧУУТАЛЛАРЫН КЭККЭТЭ ЫАР СҮТҮКТЭНИЗ...

Балабан ыйын 19 күнүгэр ССРС, РСФСР уонна Саха АССР үөрэҕиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана, нэһилиэк, улуус олохторо сайдарыгар үгүс сыратын биэрбит ытыктыыр учууталбыт, коллегабыт, аҕа табаарыспыт ИВАНОВА М.М. ыарахан ыарыыттан билиги кэккэбиттэн өлөн туораата.

Мария Михайловна 1941 с. сэттин 13 күнүгэр Одьулуун нэһилиэгэр колхозтаах кэргэнигэр күн сирин көрбүтэ. Аҕата Михаил Гаврильевич кыһа төрүү илигинэ сэриигэ ыҥырыллан барбыта уонна кыргыз толоонуттан төннүбүтэ. Ийэтэ Фекла Афанасьевна кыра кыһынын 1942 с. Кэбээйигэ көһөрүллүгэ барбыта. Ол курдук Мария Михайловна кыра оҕо сааһыттан сэрии ыар сылларын, суту-курааны, аас-туор олоҕу этинэн-хаанынан билэн улааппыта.

1960 с. Чурапчы орто оскуолатын бүтэрээт, СГУ нуучча тылын уонна литературатын салаатыгар үөрэнэ кириэр. 1965 с. үөрэтин ситиһилээхтик бүтэрэн, Диринг орто оскуолатыгар учууталынан үлэтин саҕалыйар. Ол дьыл ииппит аҕата өлөн, олох суолугар саҕа үктэммит кыыс улахан дьыа кэргэн иитэр-аһатар киһитэ буолбута.

Мария Михайловна учууталлаабыт бастагы сылларыттан идэтигэр бэриниһээх, кизг билиһилээх, оҕо-сустаас, айымнылаах үлэни быһытынан билиһитэ. Хас биридии уруон диригин толкуйдаан ытар буолан, нуучча тылын, литературатын курдук уустук предмети оҕо этигэр-хааныгар ингэринэн өйдүүрүн ситиһэрэ. Нуучча тылын баайын, дэгэтин, уранын таптырга дьаныардаахтык уһуйбута.

1973 с. Одьулуун оскуолатыгар үөрэх чааһын сэрбидиссэйинэн ананан үлэни келбитэ. Оҕолору үөрэтигэр-иитигэр утумнаах үлэтэ саҕаламмыта. Оскуола коллектива дьоруурдаах, эппизинэстээх, ирдэбиллээх, үрдүк таһымнаах билиһилээх салайааччыны сөбүлээбитэ, ылыммыта. Кини завучунаан үлэлиир сылларыгар Одьулуун оскуола оройуонга социалистическай «куоталаһыга» олимпиадаларга, спартакиадаларга, үөрэнээччилэр сайынҥы сынна-аланнарын тэрийиһигэ, туристическай слеттарга, араас конкурстарга, көрүүлэргэ I, II, III миастэлэртэн торус сыл устата түспүтүгэ. Методическай үлэни көрүү-конкурстарга оскуола бастыһынар ахсааннарыгар сылдыра. Сүрүн болгомтотун эдэр специалист идэтинэн үүнэригэр-сайдарыгар уураа, бэйэтин үлэтинэн холобур буолара. Оройуоннаабы, республикатаабы педагогическай ааҕыларга, конференцияларга кыттыбыт, дакылааттара бочуотунай грамоталарынан наҕараадалаабыттар.

Учуутал үлэтэ кэмизгар сыаналанарын ситиһэрэ. Ол курдук, учууталлар үөрэҕирити туйгуннарын, «методист-учуутал», «старшай учуутал» ааттарын ыл-быттар.

Мария Михайловна утумнаан үөрэллпит оҕолоро нуучча тылын уонна литературатын учууталын баһылаан республика араас мунуктарыгар ситиһилээхтик үлэлиһиллэр.

Тустаах үлэтин таһынан Мария Михайловна нэһилиэккэ, улууска элбэх өрүттээх общественной үлэни толорбута: 21 сыл устата лектор-пропагандист, 20 сыл районо общественной инспектора, дьахтар комитетын чилиэнэ, оройуон Советин депутата, Саха сирин дьахталларын VII съездин (1991 с.), Саха сирин норуотун I Конгрессин (1992 с.) делегаттара буолбута. Нарын, изйиһилээх куолаһынан толорор истинг ырыалара дьон кутун тутара. Кини уус-уран самодеятельность актыбынай кыттылаабы, улуустаабы, республикатаабы конкурстар, фестиваллар лауреаттара, дипломаннара, сцена ветерана этэ.

Мария Михайловна ессе да үлэли, айа-тута, бар дьонугар субэли-амалы сылдыан ыарахан ыарыи илдьэ барда.

Олорон ааспыт олоҕо – үүнэр көлүмүнэни үөрэтигэ-иитигэ аһаммыт баай ис хоһоондох, үтүө, дьонун олох.

Күндү, убастыыр учууталбыт, коллегабыт, аҕа табаарыспыт Мария Михайловна сырдык сөбүрэтэ, үтүө-мааны майгыта билиги, өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү тыаннаах буолуоҕа.

Одьулууннаабы оскуола-лицей администрацията, педколлектива, үөрэнээччилэрэ, тех-үлэһиттэрэ.

БЭЧЭЭТЭМНИККЭ ЭРГИЛЭЭН

ТОҕО АНЬЫРҔАНАРЫЙ?

Улууспут «Сага олох» хаһыатын бу дьыл от ыйын 31 күнүнээби күмэригэр «Урулууну-аймахтыыны көрдөрөр терминнэр» уонна атырдыах ыйын 4 күнүнээби күмэригэр «Тийэх суолга атаары» дикн матырыйааллар бэчээттэннилэр.

Мин санаабар, манньк субэлиир-өйдөтөр, билиһиннэрэр-үөрэтэр матырыйааллар бэчээттэнэллэрэ, таргатылаллара бэрт наадалаах. Билигин, урукку сизиртуому билэр кырдыаас дьон аһыаан-сүтэн иһэр кэмнэригэр, урулууну-аймахтыыны быһаарыи даһаны, бокунуугу тийэх суолга атаарыи үгэстэрин билин даһаны улам уустугура.

Аны манньк атын суол баар. Киһи барыта төрөөбүт-үөскэбит сирин-дойдутун күндүтүк саныыр, ол ордуу ыраах сылдыар-олорор дьонго саһырдахтарын ахсын олус күүһүрэрэ биллэр. Онуоха кинилэр төрөөбүт алаастарын, сайылыктарын, өбүтэлэрин өтөхтөрүн көрүөхтэрин баҕараллара ону аһыыргыыр санааттан туормастанар. Кырдыаас киһи итинник кэрийиһтэ куһаҕан, ол кэниһтэн кини олоҕо уһаабат дииллэр, араас түгүннэригэр чингээн бэрэллэр. Төһөлөөх киһи мантан туттунаан ахтылбанаах сиригэр-уотугар сылдыбата, эрдэһинэрэ буолуой!

Бу хайдаһый, ким тугу этин, субэли-аманы биэриэн сөбүй?

К. ИВАНОВ,

СҮТҮКТЭНИИТ

Бүтэй кутас, өрөсүтүгэр мананнаах, моһунугар пресс быата былаах, тохсунууга төрөөбүт тыһы торбос сүттэ. Ким көрбүт, ханна баарын билэр 41-050 телефонна биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

ССРС, РСФСР уонна Саха АССР үөрэҕиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана, Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕо

ИВАНОВА

Мария Михайловна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаннырын тиздэллэр:

– Нэһилиэк олохтооҕо, педагогическай үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылаабы Иванова Мария Михайловна олохтон туораабытынан бырааттарыгар, балтыларыгар, бары аймахтарыгар Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата.

– ССРС, РСФСР уонна Саха АССР үөрэҕиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана Иванова Мария Михайловна уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бырааттарыгар, балтыларыгар, бары аймахтарыгар Одьулууннаабы оскуола-лицей коллектива, үөрэнээччилэрэ.

– Педагогическай үлэ ветерана, ор сылларга Одьулуун орто оскуолатыгар учууталлаабыт Иванова Мария Михайловна өлбүтүнэн бириг төрөөбүтүгэр, чугас аймахтарыгар улуустаабы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун комитетта, үөрэллпит учуутала, бастагы директора, педагогическай үлэ ветерана, улуус бочуоттаах гражданина Саввин Р.М.

– Улуус уус-уран самодеятельноһын биллибит кыттылаабы, ырыаһыт, сцена ветерана Иванова Мария Михайловна өлбүтүнэн чугас дьонугар, аймахтарыгар улуустаабы культура управлениета, профкома.

– Күндү, ытыктабыллаах балтылара Иванова Мария Михайловна олохтон барбытынан балтыларыгар, бырааттарыгар, сизиннэригэр, бириг үлэһиттэригэр коллегаларыгар убайдара Афанасий, Михаил Старостиннар дьыа кэргэттэрэ.

– Күтүөттэрэ Николай күндү эдьийэ Иванова Мария Михайловна олохтон туораабытынан балтыларыгар, бырааттарыгар, сизиннэригэр, аймахтарыгар Лиза, Аня Филипповтар дьыа кэргэттэрэ.

– Күндү эдьийдэрэ, ССРС, РСФСР уонна Саха АССР үөрэҕиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылаабы Иванова Мария Михайловна уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бырааттарыгар, балтыларыгар, бары аймахтарыгар Дирингэн Михаил Старостин оҕолоро.

– Күндү учууталлара Иванова Мария Михайловна олохтон туораабытынан балтыларыгар, бырааттарыгар, кийинитигэр, күтүөтүгэр, сизиннэригэр Диринг орто оскуолатын 1969 с. выпускниктара.

– Педагогическай үлэ ветерана Иванова Мария Михайловна ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кыһыгар, бириг төрөөбүтүгэр, бары чугас дьонугар Одьулуун нэһилиэгин кырдыаастарын субэтэ.

– Педагогическай үлэ ветерана Иванова Мария Михайловна өлбүтүнэн балтыгар, Одьулууннаабы «Күнчээн» уһууаан үлэһитигэр Седалишева Христина Николаевна уһууаан коллектива.

– Таптыыр, ытыктыыр учууталлара Иванова Мария Михайловна олохтон туораабытынан бириг төрөөбүтүгэр, чугас дьонугар, аймахтарыгар Диринг орто оскуолатын 1967 с. бүтэрбиттэр.

ҮЛЭҔЭ ЫҢЫРАЛЛАР

Одьулууннаабы оскуола-лицейгэ бухгалтер уонна экономист наадалар. Ким үлэҕэ наадыр 41-104 эбэтэр 24-342 телефоннарга билсэргитигэр.

Улуустаабы налоговой инспекция үрдүк экономической, юридической үөрэхтээх специалиска наадыр. Инспекцияга кэлэн эбэтэр 41-856, 41-178, 41-281 телефоннарга билсэргитигэр.

АТАСТАНАБЫТ

2000 сыллаах, үчүгэй туруктаах ЛТЗ-60 тракторы саҕа УАЗ автомашинага. Билсэр тел. 29-262 (Мындабаайы бөһ.).

Күндү быраалпыт, Хадаар нэһилиэгин олохтооҕо
ЛУКОВЦЕВ

Никита Николаевич

эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүн, диригин куртууһун туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит

Убайдара, эдьийдэрэ, күтүөттэрэ, саҕастара, сизиннэрэ.

Кутурбаннырын тиздэллэр:

– Нэһилиэк олохтооҕо Луковцев Никита Николаевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн бириг төрөөбүтүгэр, бары чугас дьонугар, аймахтарыгар Хадаар нэһилиэгин дьаһалтата.

Чурапчы сэлэһинньэтин олохтооҕо

МАКАРОВ

Андрей Дмитриевич

эмискэ ылдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаннырын тиздэллэр:

– Урукку бэйэлэрин үлэһиттэрэ Макаров Андрей Дмитриевич өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, бары аймахтарыгар улуустаабы дьыа-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин администрацията, профкома.

– Макаров Андрей Дмитриевич олохтон туораабытынан кэргэнигэр Макарова Валентина Васильевнага, оҕолоругар, аймахтарыгар Чурапчытаабы лесхоз коллектива.

– Күтүөтэ Макаров Андрей Дмитриевич өлбүтүнэн бэйэлэрин үлэһиттэригэр, ветврач Максимова Клара Васильевнага Чурапчытаабы ветеринарнай управление коллектива.

– Макаров Андрей Дмитриевич өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар Одьулууннаабы оскуола-лицей коллектива.

– Күндү аҕата Макаров Андрей Дмитриевич олохтон туораабытынан кыһыгар Наташага, кини ийэтигэр, бириг төрөөбүтүгэр, бары аймахтарыгар Наташаны кытта Чурапчы орто оскуолатыгар бириг үөрэммит доһотторо.

– Тапталлаах аҕата Макаров Андрей Дмитриевич эмискэ ылдыан өлбүтүнэн кыһыгар Наташага, кини ийэтигэр, бириг төрөөбүтүгэр, дириг кутурбаннырын тиздэллэр үлэһиттэн дьүөгэлэрэ Аня, Оксана, Маша, Лена, Шура, Нюргуяна.

– Бириг төрөөбүт быраата Макаров Андрей Дмитриевич эмискэ ылдыан өлбүтүнэн Макаров Николай Дмитриевич «Аартык» ХЭО коллектива.

– Бырааттара, убайдара Макаров Андрей Дмитриевич соһучу суох буолбутунан кэргэнигэр кийиниттэригэр Валентина Васильевнага, оҕолоругар Наташага, Сергейга, Андрейга эдьийдэрэ Федосия Петровна, Пестряковтар, Андросовтар, Кычкиннар, Туменбаевтар дьыа кэргэттэрэ.

– Макаров Андрей Дмитриевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Валентина Васильевнага, оҕолоругар Наташага, Сережага, Андрейга, аймахтарыгар Чурапчы сэлэһинньэтин «Куобалы» үөлэбэтин олохтоохторо.

Күндү аҕата, Чурапчы сэлэһинньэтин олохтооҕо

АФАНАСЬЕВ

Николай Гаврильевич

соһумардык олохтон туораабытынан Коляга, кини дьыа кэргэнигэр, ийэтигэр, бириг төрөөбүтүгэр, бары чугас дьонугар, аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэллэр

Улахан уолун Коляны кытта бириг үөрэммит доһотторо.

Бэйэбит үлэһиттэригэр Аяникова Айта Алексеевнага күндү эбэтэ, Дьоккуускай куорат олохтооҕо

СИВЦЕВА

Евдокия Михайловна

уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэллэр

Сыланнаабы участковой балыыһа коллектива, профкома.

Редактор **ПОПОВ Г.Г.**
ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сах.
Карт Маркс уул, 26 «а».
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: sanahloh@mail.sakha.ru

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота,
Улуус дьаһалтата, Редакция. Хаһыат сахалыы тыһынан
оптунурунньука, чэппиэргэ, субуотага таһар.
Хаһыат индекс: 54907

«Сага олох» редакционнай-издательскай холбоһук. Офсетнай бэчээт.
Сахаалыы №-рэ 111. Тираж 1980. 21.09.2001 с. бэчээккэ бэрилиннэ.

Автор суругар этиллэр санаа редакция
позициятыгар мэддэн сөп түбөһөр
буолбатах. Сурунка ыйыллар чакчылар
кырдыастаахтарыгар эппизиннэһи
автор тус бэйэтэ сүгэр.